

HOE GAAN WE DEELNEMEN AAN DE WATERSCHAPSVERKIEZINGEN?

Nu GroenLinks en PvdA gaan fuseren, dienen we ook een besluit te nemen hoe we de aanstaande waterschapsverkiezingen 2027 in gaan. Als Gewestelijke besturen vinden wij het belangrijk onze leden hierover goed te informeren.

We zijn samen een brede volkspartij, die streeft naar een rechtvaardige samenleving waarin onze idealen van gelijkwaardigheid, een gezonde planeet en vrijheid tot uitvoering zijn gekomen. Daar zetten we ons ook voor in bij de Waterschappen. Hoe we als nieuwe partij gaan deelnemen aan de verkiezingen ligt op dit moment nog niet vast.

U krijgt een keuze voorgelegd tussen deelname aan de waterschapsverkiezingen via een eigen lijst (Progressief Nederland) of via een gezamenlijke lijst, Met als naam PRO, Water Natuurlijk, D'66 en Volt ook onder eigen naam, maar dan samen met Water Natuurlijk, 66 en Volt.

Stand van zaken nu

In 17 van 21 Waterschappen heeft de PvdA steeds apart deelgenomen aan de verkiezingen. GroenLinks doet sinds 2009 mee aan de waterschapsverkiezingen via Water Natuurlijk, evenals D66. Die samenwerking bestaat nog steeds, en sinds 2023 is ook Volt aangesloten.

Veel leden van GroenLinks zijn momenteel actief via Water Natuurlijk in de Waterschappen. De landelijke partijbesturen van PvdA en GL (net als die van WN, D66 en Volt) stellen voor om met Progressief Nederland via een gezamenlijke lijst met Water Natuurlijk, D66 en Volt aan de waterschapsverkiezingen deel te nemen. De beslissing ligt echter bij de verschillende gewesten. Hierdoor is het ook mogelijk rekening te houden met regionale verschillen. Wat precies de waterschappen doen en hoe beide partijen daar nu vertegenwoordigd zijn, kunt u verderop in dit document nalezen.

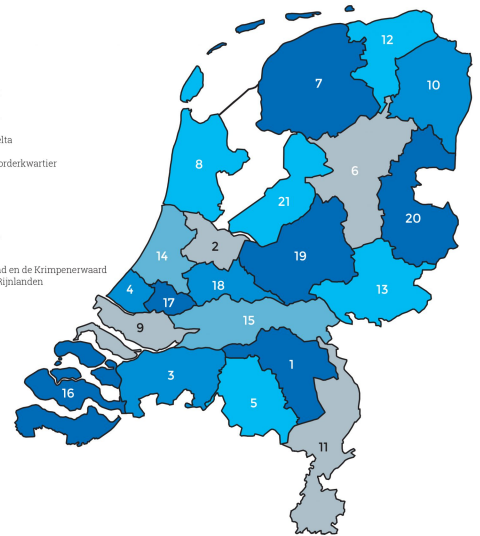
Stem leden

Als gewestelijk bestuur betrekken wij onze leden bij de besluitvorming over hoe we de volgende Waterschapsverkiezingen ingaan. U krijgt een keuze voorgelegd tussen deelname aan de waterschapsverkiezingen met een eigen lijst (Progressief Nederland) of met een gezamenlijke lijst met daarop Progressief Nederland, Water Natuurlijk, D66 en Volt. Voor elke variant geven we hierna enkele argumenten. We hebben geprobeerd om de argumenten netjes en evenwichtig weer te geven. Het besluit is aan de leden.

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

LEGENDA

1. Waterschap Aa en Maas
2. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
3. Waterschap Brabantse Delta
4. Hoogheemraadschap van Delfland
5. Waterschap De Dommel
6. Waterschap Drents Overijsselse Delta
7. Waterschap Fryslân
8. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
9. Waterschap Hollandse Delta
10. Waterschap Hunze en Aa's
11. Waterschap Limburg
12. Waterschap Noorderzijlvest
13. Waterschap Rijn en IJssel
14. Hoogheemraadschap van Rijnland
15. Waterschap Rivierland
16. Waterschap Scheldestromen
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
18. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
19. Waterschap Vallei en Veluwe
20. Waterschap Vechtstromen
21. Waterschap Zuiderzeeland

OPTIE 1. Deelnemen aan de waterschapsverkiezingen met een gezamenlijke lijst: Progressief Nederland Water Natuurlijk| D66 | Volt

Argumenten:

- A. BUNDELING KRACHTEN** We bundelen groene, sociale, progressieve krachten en voorkomen versnippering. Met een gezamenlijke lijst, waarop alle eigen namen van de betrokken partijen vermeld staan, (Progressief Nederland, Water Natuurlijk, D66 en Volt) bundelen we onze krachten mét herkenbaarheid voor elk van de deelnemende partijen. Zo vormen we een stevig groen, progressief blok waarmee we in alle waterschappen de grootste fractie kunnen worden. Dit past bij de oproepen in een congresmotie om de progressieve samenwerking na de fusie verder te verbreden.
- B. VERSCHIL OP INHOUD KLEIN** De inhoudelijke verschillen op watergebied zijn tussen progressieve partijen veel kleiner dan op gemeentelijk, provinciaal of landelijk niveau. GroenLinks en D66 konden immers sinds 2009 ook al samen via Water Natuurlijk werken. Met een gezamenlijke lijst hoeven de deelnemende partijen elkaar niet onderling te beconcurreren op details en kunnen we onze energie richten op de grote verschillen met conservatieve, rechtse partijen.
- C. AANTREKKELIJK VOOR ONGEÏNFORMEERDE KIEZER.** De meeste kiezers stemmen niet heel bewust voor het waterschap. Met een gezamenlijke lijst maken we de keuze van ongeïnformeerde kiezers voor het waterschap makkelijker. Of je nou Progressief Nederland, D66 of Volt stemt bij de Provinciale Statenverkiezingen, voor de waterschappen kom je dan uit op de gezamenlijke lijst.
- D. ROBUUST BIJ WISSELEND STEMGEDRAG** Progressief Nederland (PRO) en D66 zijn voor progressieve kiezers soms communicerende vaten: als PRO goed scoort, scoort D66 minder en andersom. Een gezamenlijke lijst is zo minder vatbaar voor veranderende kiezersvoorkeuren. We zijn met een gezamenlijke lijst beter in staat schommelingen in stemgedrag op te vangen.
- E. ACTIEVE LEDEN GROENLINKS HOEVEN NIET TE KIEZEN TUSSEN PRO OF WATER NATUURLIJK** Leden van GL zijn nu actief in de Waterschappen via Water Natuurlijk. We voorkomen met deze gezamenlijke lijst (en gezamenlijke fractie) dat actieve GL-leden in Water Natuurlijk moeten kiezen tussen PRO of Water Natuurlijk. Het is onduidelijk wat er gaat gebeuren met Water Natuurlijk als alle GL-ers uit Water Natuurlijk zouden moeten stappen, of wat D66 dan gaat doen.

OPTIE 2. Deelnemen aan de waterschapsverkiezingen met een eigen lijst: Progressief Nederland

Argumenten:

- A. **EIGEN MERK BOUWEN** Na het samengaan van PvdA en GL in Progressief Nederland gaan we alles op alles zetten om van onze nieuwe naam een sterk “merk” te maken. Met een eigen kieslijst kunnen we daar beter aan bijdragen.
- B. **GEZAMENLIJK OPTREKKEN PROVINCIALE STATEN:** De verkiezingen voor Waterschappen en Provinciale Staten zijn sinds 2015 op dezelfde dag. Dezelfde naam op beide stembiljetten vergroot de herkenbaarheid bij de campagne en ook tijdens de verkiezingen.
- C. **HELDER GROEN EN SOCIAAL PROFIEL.** Onze nieuwe partij heeft een overtuigend groen en sociaal profiel. Maar op een gezamenlijke lijst met partijen die (landelijk, provinciaal en gemeentelijk) minder groen en sociaal zijn, verzwakken wij ons profiel. **En** progressieve samenwerking met Water Natuurlijk kunnen we ook via coalitievorming voor of na de verkiezingen regelen. De motie bij het vorige landelijke congres vraagt om verbreding van de linkse samenwerking, maar niet specifiek om samenwerking met D66 en Volt.
- D. **PROGRESSIEVE KIEZERS BINDEN** Met een eigen lijst weten kiezers beter waar ze op stemmen; namelijk een duidelijk en herkenbaar groen en sociaal gezicht. Bij samenwerking met Water Natuurlijk, D66 en Volt zullen kiezers, als zij moeite hebben met een van de partijen, mogelijk uitwijken naar een van de progressieve concurrenten als de Partij voor de Dieren, De Groenen of de AWP.
- E. **OVERTUIGENDE POLITIEKE STEM** Waterschappen worden politieker omdat er meer keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld over de mate van veiligheid. Bij een eigen lijst is de partijkleur en de politieke herkomst van de kandidaten klip en klaar. Bij een gezamenlijke lijst zou je als PvdA-er bijvoorbeeld (per ongeluk) op een D66-er kunnen stemmen (bijvoorbeeld de eerste vrouw op de lijst).

Wat zijn waterschappen?

Omdat Nederland zo afhankelijk is van water is het waterbeheer ondergebracht bij een aparte overheid: het waterschap. Zo wordt voorkomen dat we moeten kiezen tussen bijvoorbeeld beter onderwijs of beter waterbeheer. Nederland is verdeeld in 21 waterschappen (ook wel hoogheemraadschappen genoemd) die verantwoordelijk zijn voor het regionale waterbeheer. De grenzen van waterschappen volgen vaak natuurlijke waterlopen en stroomgebieden in plaats van gemeente- en provinciegrenzen. In Noord-Holland zijn er twee waterschappen die hier hun hoofdzetel hebben: Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Een deel van Noord-Hollands valt onder het Hoogheemraadschap van Rijnland, die zijn hoofdzetel echter in Zuid-Holland heeft. Waterschappen zijn net als gemeenten en provincies decentrale overheden, maar dan alleen met een verantwoordelijkheid voor watertaken.

Waterschappen hebben drie hoofdtaken (vaak de "Drie W's" genoemd):

1. **Waterveiligheid:** Zorgen dat we droge voeten houden. Ze onderhouden de dijken, duinen en sluizen om het land te beschermen tegen overstromingen vanuit de zee en de rivieren.
2. **Waterkwantiteit:** Zorgen voor de juiste hoeveelheid water. en stellen het gewenste waterpeil vast. In droge tijden laten ze water in de sloten (voor de landbouw), en bij hoosbuien pompen ze het juist weg met gemalen om wateroverlast te voorkomen.
3. **Waterkwaliteit:** Zorgen voor schoon water. Waterschappen hebben eigen rioolwaterzuiveringsinstallaties waar ze het afvalwater van huishoudens en bedrijven schoonmaken voordat het weer de natuur in gaat.

Waterschappen zijn de laatste jaren steeds politieker geworden. Zo is er niet een technisch ideaal waterpeil, maar hangt dat af welk belang je het zwaarste weegt: dat van de huidige gebruikers, van het klimaat, of bv van de natuur. Waterschappen heffen zelf belasting en mogen dus ook zelf bepalen hoeveel geld ze willen investeren in bv waterkwaliteit, biodiversiteitsherstel of het terugwinnen van grondstoffen uit rioolwater. En hoe zij omgaan met het verdelen van lasten. Een gezonde, duurzame, eerlijke leefomgeving is dus erg afhankelijk van hoe groen, sociaal en progressief het waterschapsbestuur is. De waterschapsverkiezingen vinden we als nieuwe partij GroenLinks/PvdA daarom heel belangrijk!

PvdA en GroenLinks in de waterschappen

Sinds 17 mei 2018 zijn er 21 waterschappen in Nederland. Het partijstelsel in de waterschappen is niet op één specifiek moment ingevoerd, maar is gegroeid vanuit een systeem van geborgde zetels naar een meer politiek gekleurd bestuur. In de Nederlandse waterschappen zijn momenteel zowel landelijke politieke partijen (zoals VVD, CDA, PvdA, Water Natuurlijk) als lokale/gespecialiseerde partijen (zoals de Algemene Waterschapspartij - AWP) actief.

Water Natuurlijk (WN) werd in 2009 opgericht door natuur- en milieuorganisaties, als groene en onafhankelijke waterschapspartij. GroenLinks en D66 besloten destijds niet onder eigen naam mee te doen en steunden Water Natuurlijk. GroenLinks doet sinds 2009 mee aan de waterschapsverkiezingen via Water Natuurlijk, evenals D66. Die samenwerking bestaat nog steeds, en sinds 2023 is ook Volt aangesloten.

PvdA heeft in 17 van 21 waterschappen steeds apart deelgenomen aan de verkiezingen. In 4 waterschappen is de PvdA ook actief via Water Natuurlijk. Bij het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft de PvdA (coalitie) nu 3 zetels en Water Natuurlijk (oppositie) 2 zetels. Bij het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) heeft de PvdA 6 zetels en Water Natuurlijk 4 zetels, beiden zitten in de coalitie.